

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ»
Ірина Мартинюк Ірина МАРТИНЮК
13 вересня 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
З ДИСЦИПЛІНИ
«Менеджмент»

Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма: «Менеджмент»

Циклова комісія управління та адміністрування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота	Загальний обсяг годин	Екзамен/ залік
Денна	III	5	45	45	120	210	екзамен

Тернопіль – 2023 р.

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра галузі знань *07 Управління та адміністрування*, спеціальності *073 Менеджмент*, затвердженої Педагогічною радою ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» «30» червня 2021 р.

Робоча програма складена викладачем Заставнюк Л.І.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії управління та адміністрування, протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Голова циклової комісії

Любов ЗАСТАВНЮК

Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр
Галузь знань: *07 Управління та адміністрування*
Спеціальність: *073 Менеджмент*
Освітньо-професійна програма: *«Менеджмент»*

Циклова комісія управління та адміністрування

Форми навчання	Курс	Семінар	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	Інші завдання
Далеко	10	10	10	10	10	10	10

Чернівці – 2023 р.

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Нормативна
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма «Менеджмент»	Рік підготовки: <i>третій</i> Семестр: <i>п'ятий</i>
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції: <i>45 год.</i> Практичні заняття: <i>45 год.</i>
Загальна кількість годин – 210		Самостійна робота: <i>120 год.</i>
		Вид підсумкового контролю – екзамен

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою вивчення дисципліни "Менеджмент" є формування у майбутніх фахівців з адміністративного менеджменту сучасного мислення в питаннях управлінської діяльності, а також системи спеціальних знань у галузі менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття вмінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, підготовки та прийняття адекватних управлінських рішень.

2.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни:

Завданням вивчення навчальної дисципліни "Менеджмент" є теоретична підготовка студентів зазначених вище спеціальностей з питань:

- визначення сутності менеджменту, а також основних його понять;
- процесного підходу до вивчення менеджменту;
- психологічних аспектів управлінської діяльності;
- ефективності управління підприємством;
- керівництва та лідерства;
- управління групами.

Завдання лекційних занять.

Метою проведення лекційних занять є ознайомлення студентів із головними методологічними та методичними питаннями основ менеджменту. Лекційний курс передбачає:

- викладання студентам у відповідності з програмою та навчальним планом дисципліни основних параметрів та факторів впливу на систему управління організацією;
- формування у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу "Менеджмент".

Завдання практичних занять.

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб студенти розкрили свій потенціал логічного мислення, свої якості підприємця, економіста, бухгалтера, вміння вирішувати ситуаційні завдання, приймати оптимальне рішення у поставленій проблемі тощо.

Завдання проведення практичних занять:

- ознайомитися з базовими поняттями менеджменту;
- сформувати навички ефективного ділового спілкування з урахуванням психологічних особливостей партнерів;
- сформувати навички організації основних видів управлінської діяльності;
- навчитися аналізувати ефективність управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни „Менеджмент» студент повинен знати:

- теоретичні засади менеджменту;
- закони, принципи, методи та функції управлінського процесу;
- психологічні аспекти управлінської діяльності;
- специфіку управління людськими ресурсами.

вміти:

- застосовувати на практиці сучасні підходи, принципи, стилі і методи управління;
- володіти методологічним інструментарієм управління;
- вміти аналізувати організацію, її внутрішнє і зовнішнє середовище;
- аналізувати наявні процеси в організації, удосконалювати їх;
- працювати з інформаційними ресурсами сучасних підприємств;
- формувати на підприємстві комунікативну систему;
- вміти приймати управлінські рішення.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК 3. Здатність застосовувати знання теорії і практики менеджменту для вирішення типових спеціалізованих задач професійної діяльності.

СК 4. Здатність управляти підрозділом і налагоджувати необхідні комунікації в процесі управління.

СК 5. Здатність формувати і демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК 6. Здатність планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу і роботу інших працівників.

Результати навчання:

РН 5. Застосовувати сучасний інструментарій менеджменту під час розв'язання професійних завдань.

РН 6. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання професійних завдань.

РН 7. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 8. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань.

РН 9. Пропонувати ефективні методи мотивування персоналу підприємства (підрозділу) для підвищення продуктивності праці.

РН 10. Демонструвати навички самостійної роботи, критики і самокритики, відкритості до нових знань.

РН 11. Здійснювати пошук, збирання, оброблення й аналізування інформації у професійній діяльності.

РН 12. Демонструвати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації у професійній діяльності.

РН 13. Планувати, аналізувати, контролювати й оцінювати власну роботу і роботу інших осіб у професійній діяльності.

РН 15. Проявляти ініціативу та підприємливість для розвитку підприємства (підрозділу).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади менеджменту

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, РОЛЬ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність категорій “управління” та “менеджмент”. Основні поняття менеджменту. Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки. Рівні управління, групи менеджерів. Сфери менеджменту. виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Існуючі парадигми менеджменту.

ТЕМА 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ПРО УПРАВЛІННЯ

Історія розвитку управлінської думки у світі та в Україні. Передумови виникнення науки про управління. Класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; класична (адміністративна) школа управління; школа людських відносин; школа поведінських наук; емпірична школа, школа «соціальних систем», нова школа. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Вклад у розвиток управлінської науки зарубіжних та вітчизняних вчених. Розвиток управлінської науки в Україні. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ. ОЗНАКИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Поняття організації. Ознаки організації. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Організація як відкрита динамічна система: керуюча та керована підсистеми. Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямої дії. Загальні характеристики зовнішнього середовища. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації. Культура організації. Типи організацій в Україні.

Змістовий модуль 2. Процес управління

ТЕМА 4. ІНФОРМАЦІЯ ТА КОМУНІКАЦІЇ В МЕНЕДЖМЕНТІ

Інформація, її види та роль в менеджменті. Класифікація інформації. Вимоги, які пред'являються до управлінської інформації.

Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди “внутрішніх” та “зовнішніх” комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотній зв'язок у процесі комунікації. Засоби комунікацій, їх переваги та недоліки.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Комунікаційні переваги.

ТЕМА 5. МЕТОДИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

ТЕМА 6. СУТНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

Сутність управлінських рішень. Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень.

Змістовий модуль 3. Технологія менеджменту

ТЕМА 7. ФУНКЦІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту.

Динамічний взаємозв'язок конкретних і загальних функцій. Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних.

Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту.

Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: визначення цілей, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотній зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, мінливість, стійкість.

ТЕМА 8. ФУНКЦІЯ ПЛАНУВАННЯ

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок.

Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування: визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких боків організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Оперативне планування на засадах застосування адміністративних та економічних важелів. Тактика, політика, процедури, правила. Загальна характеристика бізнес-планування.

Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління цілями.

ТЕМА 9. ФУНКЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності.

Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль, стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі групи, комісії. Взаємодія та взаємовплив структур організації. Сутність організаційної структури управління та їх роль в досягненні мети. Елементи структури. Види організаційних структур управління. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Комбіновані організаційні структури управління. Єдиноначальність: поняття, сутність. Централізація і децентралізація.

Принципи побудови організаційних структур управління. Фактори, які впливають на формування організаційної структури. Критерії оцінки організаційної структури управління. Методи вибору організаційної структури управління. Проектування організаційних структур управління. Формування структурних елементів.

ТЕМА 10. ФУНКЦІЯ МОТИВАЦІЇ

Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівника у процесі мотивації. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесуальний підходи. Співставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці цілі, принципи, види, форми.

ТЕМА 11. ФУНКЦІЯ КОНТРОЛЮ В ЕКОНОМІЧНОМУ МЕХАНІЗМІ МЕНЕДЖМЕНТУ

Поняття контролю та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотній зв'язок при контролі. Види управлінського контролю.

ТЕМА 12. Керівництво та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керівництва. Характеристика та

класифікація стилів керівництва. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стиля менеджера. Особливості національних систем керівництва.

Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

ТЕМА 13. Управління групами

Особливості управління колективом. Група як основна одиниця управління персоналом. Особливості групової динаміки. Класифікація груп. Причини виникнення груп. Особливості управління формальними та неформальними групами. Аналіз факторів, що впливають на ефективність роботи групи. Етапи формування і розвитку груп. Конфлікти в групах. Причини виникнення конфліктів. Управління конфліктами в групах.

ТЕМА 14. Організаційна ефективність. Ефективність системи менеджменту

Сутність результативності та ефективності менеджменту. Економічна, організаційна та соціальна ефективність управління.

Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад і методи визначення.

Комплексний підхід до удосконалення управління організаціями.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, в т. ч.		
	Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Самостійна робота
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади менеджменту			
Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту	4	4	8
Тема 2. Історія розвитку науки про управління	4	4	8
Тема 3. Поняття організації. Ознаки організації	4	4	8
Змістовий модуль 2. Процес управління			
Тема 4. Інформація та комунікації в менеджменті	6	6	8
Тема 5. Методи менеджменту	4	4	8
Тема 6. Сутність управлінських рішень, їх класифікація.	4	4	8
Змістовий модуль 3. Технологія менеджменту			
Тема 7. Функції та технології менеджменту	4	4	9
Тема 8. Функція планування	2	2	9
Тема 9. Функція організації діяльності	2	2	9

Тема 10. Функція мотивації	2	2	9
Тема 11. Функція контролю в економічному механізмі менеджменту	2	2	9
Тема 12. Керівництво та лідерство	2	2	9
Тема 13. Управління групами	2	2	9
Тема 14. Організаційна ефективність. Ефективність системи менеджменту	3	3	9
Разом	45	45	120

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Менеджмент»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади менеджменту

Практичне заняття 1.

Тема1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту.

Мета: засвоїти основні поняття менеджменту, вміти обґрунтувати рівні управління, групи менеджерів та основні інструменти менеджменту.

Питання для обговорення:

- 1. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності.**
- 2. Основні поняття менеджменту.**
- 3. Менеджери та підприємці - ключові фігури ринкової економіки.**
- 4. Рівні управління, групи менеджерів.**
- 5. Сфери менеджменту.**
- 6. Методи досліджень в менеджменті.**

Практичне заняття 2.

Тема2. Історія розвитку науки про управління

Мета: дослідити історичні аспекти становлення науки про управління.

Питання для обговорення:

- 1. Історія розвитку управлінської думки у світі та в Україні.**

2. Передумови виникнення науки про управління.
3. Класичні теорії менеджменту
4. Характеристика інтегрованих підходів до управління.

Практичне заняття 3.

Тема 3. Поняття організації. Ознаки організації

Мета: зрозуміти сутність поняття «організація». Розглянути основні ознаки організацій.

Питання для обговорення:

1. Поняття організації.
2. Ознаки організації.
3. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних.
4. Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямой дії.
5. Загальні характеристики зовнішнього середовища.
6. Оцінка факторів зовнішнього середовища.
7. Культура організації. Типи організацій в Україні.

Практичне заняття 4.

Тема 4. Інформація та комунікації в менеджменті

Мета: засвоїти поняття «інформація» та «комунікація», обґрунтувати їх роль в менеджменті.

Питання для обговорення:

1. Інформація, її види та роль в менеджменті.
2. Класифікація інформації. Вимоги, які пред'являються до управлінської інформації.
3. Поняття і характеристика комунікацій.
4. Перешкоди в комунікаціях. Зворотній зв'язок у процесі комунікації.
5. Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу.
6. Моделі комунікаційного процесу.

Практичне заняття 5.

Тема 5. Методи менеджменту

Мета: засвоїти основні методи управління.

Питання для обговорення:

1. Сутність та класифікація методів менеджменту.
2. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану.
3. Економічні методи менеджменту.
4. Адміністративні методи менеджменту.
5. Соціально-психологічні методи менеджменту.
6. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

Практичне заняття 6.

Тема 6. Сутність управлінських рішень, їх класифікація.

Мета: розглянути сутність управлінських рішень, їх класифікацію.

Питання для обговорення:

1. Сутність управлінських рішень.
2. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень.
3. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень.

Практичне заняття 7.

Тема 7. Функції та технології менеджменту

Мета: розглянути загальні та спеціальні функції менеджменту.

Питання для обговорення:

1. Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності.
2. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту.
3. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту.
4. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл.
5. Управлінські процедури: визначення цілей, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотній зв'язок.

Практичне заняття 8.

Тема 8. Функція планування.

Мета: розглянути сутність і зміст планування як функції менеджменту.

Питання для обговорення:

1. Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок.
2. Основні елементи системи планування.
3. Етапи процесу планування: визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких боків організації; розроблення стратегії. Базові стратегії.
4. Оперативне планування на засадах застосування адміністративних та економічних важелів.
5. Тактика, політика, процедури, правила.
6. Загальна характеристика бізнес-планування.

Практичне заняття 9.

Тема 9. Функція організації діяльності.

Мета: розглянути сутність і зміст функції організації діяльності.

Питання для обговорення:

1. Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності.

2. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності.
3. Види організаційних структур управління. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Комбіновані організаційні структури управління.
4. Принципи побудови організаційних структур управління.

Практичне заняття 10.

Тема 10. Функція мотивації.

Мета: розглянути сутність і зміст функції мотивації.

Питання для обговорення:

1. Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника.
2. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації.
3. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівника у процесі мотивації.
4. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесуальний підходи.

Практичне заняття 11.

Тема 11. Функція контролю в економічному механізмі менеджменту.

Мета: розглянути сутність і зміст функції контролю в економічному механізмі менеджменту.

Питання для обговорення:

1. Поняття контролю та його місце в системі управління.
2. Принципи і цілі функції контролювання.
3. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання.
4. Модель процесу контролювання.

Практичне заняття 12.

Тема 12. Керівництво та лідерство.

Мета: зрозуміти відмінність понять «керівник» та «лідер», вміти дати загальну характеристику кожному із понять.

Питання для обговорення:

1. Поняття та загальна характеристика керівництва.
2. Основи керівництва: вплив та влада.
3. Форми впливу та влади.
4. Теорії лідерства. Типологія лідерів.

Практичне заняття 13.

Тема 13. Управління групами.

1. **Мета:** вміти обґрунтувати основні причини виникнення груп, засвоїти особливості управління формальними та неформальними групами.

Питання для обговорення:

2. Причини виникнення груп.

3. Особливості управління формальними та неформальними групами.
4. Етапи формування і розвитку груп. Конфлікти в групах.
5. Причини виникнення конфліктів. Управління конфліктами в групах.

Практичне заняття 14.

Тема 14. Організаційна ефективність. Ефективність системи менеджменту.

1. **Мета:** вміти розкрити сутність ефективності в менеджменті та засвоїти основні категорії ефективності.

Питання для обговорення:

2. Сутність організаційної ефективності та підходи до її визначення.
3. Види організаційної ефективності.
4. Сутність ефективності в менеджменті. Основні категорії ефективності.
5. Показники ефективності управління.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке вивчення студентами важливих питань навчальної програми курсу. Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються такі види самостійної роботи:

- підготовка додаткових питань до кожної теми навчальної дисципліни;
- підготовка обов'язкових питань до практичних занять;
- робота з додатковою літературою.

Обов'язкові вимоги до самостійної роботи:

– оптимальний обсяг розкриття додаткового питання – 2-3 сторінки. За ініціативою студента додаткові питання можуть бути представлені на практичному занятті чи круглому столі у формі презентації; – формулювання висновків, які мають сприяти розширенню знань та навиків студентів з дисципліни.

ПЕРЕЛІК ТЕМ І ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№з/п	Назва теми
1.	Основні теорії менеджменту. Які теорії менеджменту існують та які принципи вони передбачають?
2.	Лідерство та комунікація. Як впливає лідерство на ефективність команди? Які навички комунікації важливі для лідера?

3.	Стратегічне планування. Як формувати стратегію для підприємства? Які інструменти використовуються для стратегічного планування?
4.	Управління проектами. Як ефективно керувати проектом? Які інструменти використовуються для управління проектами?
5.	Операційний менеджмент. Як ефективно керувати бізнес-процесами? Які стратегії використовуються для оптимізації операцій?
6.	Управління ресурсами. Як ефективно керувати фінансовими та людськими ресурсами компанії?
7.	Інновації та управління змінами. Які інновації є важливими для компаній? Як ефективно управляти змінами в організації?
8.	Етика та корпоративна соціальна відповідальність. Як важлива етика в бізнесі? Які стратегії використовуються для забезпечення корпоративної соціальної відповідальності?
9.	Маркетинговий менеджмент. Як ефективно планувати та реалізовувати маркетингову стратегію? Які інструменти використовуються для аналізу ринку та конкурентів?
10.	Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, мінливість, стійкість.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальний процес передбачає проведення лекцій і практичних занять в тому числі в комп'ютерній лабораторії, самостійну роботу студентів, виконання ситуаційних завдань під керівництвом викладача та самостійно. Мова викладання – українська.

У процесі викладання дисципліни «Менеджмент» використовуються такі методи навчання як:

- Словесні (пояснення, лекція, інструктаж).
- Наочні (ілюстрація, плакат, схема, мультимедійні файли).

- Практичні (самостійна робота на занятті та позааудиторна діяльність, виконання розрахункових завдань).
- Методи стимулювання обов'язку та відповідальності у студентів: переконання у значущості навчання, вимоги, вправи з виконання вимог, програмоване опитування;
- Методи стимулювання інтересу до навчання: пізнавальні ігри, навчальні дискусії; створення ситуацій емоційно-моральних переживань; створення ситуацій пізнавальної новизни; створення ситуації зацікавленості;
- За ступенем самостійної роботи студентів: методи взаємодії викладача та студента (бесіда, дискусія); методи самостійної роботи студентів (самостійна робота з книгою, письмова робота, самостійна робота під керівництвом викладача);
- За особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький;
- За джерелом інформації і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення); наочні (ілюстрація, демонстрація).

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі із використанням засобів комп'ютерної техніки; практичні заняття; індивідуальні заняття і виконання самостійної роботи, виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача і самостійно; робота в Інтернет, робота на платформах Zoom, Moodle.

Організація навчання здійснюється за кредитно-модульною системою з елементами тестування та рейтинговим оцінюванням знань студентів у відповідності з Концепцією впровадження в Україні Болонського процесу.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни передбачає наявність трьох рубіжних атестацій (контролю) в межах загального обсягу годин і проведення підсумкового контролю у вигляді екзамену.

У процесі вивчення дисципліни «Менеджмент» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне опитування на практичних заняттях;
- підсумкове тестування з кожного змістовного модуля;
- директорська контрольна робота;
- екзамен підсумковий.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) навчальної дисципліни «Менеджмент» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту, %:

Рубіжна атестація № 1	Директорська контрольна робота (№2)	Середній бал (№ 3)	Екзамен	Разом
20%	25%	15%	40%	100%

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка за 100-бальною шкалою / ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Рівень компетентності
--	--------------------------------------	---	------------------------------

<p>90-100</p> <p>А</p>	<p>Відмінно</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому високий рівень володіння теоретичними знаннями і практичними вміннями, відповідь його правильна, обґрунтована, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння здійснювати зв'язок теоретичних занять з практичними і реалізувати міжпредметні зв'язки. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.</p>	<p>Високий (творчий) рівень</p>
<p>85-89</p> <p>В</p>	<p>Дуже добре</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з несуттєвими неточностями, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки з окремих питань навчального матеріалу.</p>	<p>Достатній рівень</p>

<p>75-84</p> <p>C</p>	<p>Добре</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється незначна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з певними неточностями та недоліками, достатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.</p>	
<p>65-74</p> <p>D</p>	<p>Задовільно</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких виявляється середній рівень володіння теоретичними знаннями, розуміння навчального матеріалу, а також практичних вмінь. Здобувач освіти в цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти та події, робити певні конкретні висновки, недостатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, виявляє недостатній рівень поінформованості у практичному застосуванні.</p>	<p>Середній рівень</p>
<p>60-64</p> <p>E</p>	<p>Достатньо</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються мінімальні знання і розуміння навчального матеріалу, проте недостатньо вони глибокі та осмислені. Здобувач освіти на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, частково аналізує навчальний матеріал, проте при цьому робить неконкретні та неточні висновки, виявляє низький рівень поінформованості у практичному застосуванні.</p>	

35-5 FX	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, безсистемно, відсутні висновки, узагальнення. Під час відповіді здобувач освіти допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коригуючих запитань, рівень володіння теоретичними знаннями і практичним вмінням не задовольняє мінімальні критерії. Обов'язкове складання повторного екзамену, заліку.	Низький рівень
1-34 F	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане, у здобувача освіти відсутні елементарні як теоретичні знання, так і практичні вміння. Обов'язкове повторне вивчення навчальної дисципліни.	Незадовільний рівень

11. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Рівень компетентності
	Екзамен	Залік		
90-100	5 (відмінно)		A	Високий (творчий) рівень
85-89	4 (дуже добре)		B	

75-84	4 (добре)	Зараховано	C	Достатній рівень
65-74	3(задовільно)		D	Середній рівень
60-64	3 (достатньо)		E	
35-59 (незадовільний рівень)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання екзамену)	Незараховано (з можливістю повторного складання заліку)	FX	Низький рівень
1-34	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Незараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	X	Незадовільний рівень

12.

12.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Тексти лекцій (друкований та електронний варіанти).
2. Плани проведення практичних - друкований та електронний варіанти.
3. Завдання для практичних занять.
4. Тематичний план проведення занять з дисципліни.
5. Завдання модульних контрольних робіт.
6. Завдання для самостійної роботи та методичні вказівки до їх виконання.
7. Тести для перевірки знань студентів.
8. Критерії оцінювання знань студентів.
9. Презентаційні матеріали.

13.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Адізес І. К. Стилі хорошого і поганого менеджменту. пер. з англ. Валерія Глінка. Київ : Наш формат, 2020. 222 с.
2. Анісімова Л. А., Жилінська О. І. Менеджмент: практикум. Навч. посіб. Видання друге. К.: 2018. 237 с.

3. Білорус Т. В. Менеджмент. Практикум: навч. посіб. Київ : Наукова столиця, 2020. 185 с.
4. Брич В. Я., Корман М. М. Креативний менеджмент : підручник. Тернопіл. нац. екон. ун-т. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 219 с.
5. Вороніна А. В. Менеджмент: навч. посіб. Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). Кам'янське: ДДТУ, 2019. 352 с.
6. Грушева А. А., Вітренко Л. О. Менеджмент: навч. посіб. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь: УДФСУ, 2020. 308 с.
7. Заставнюк Л.І. Менеджмент: навч. посіб. для студентів ЗВО I-II рівнів акредитації / Л.І. Заставнюк. Тернопіль. ТНЕУ, 2019. 132 с.
8. Заставнюк Л.І. Проблематика системи мотивації персоналу в сучасному менеджменті підприємства. /Заставнюк Л.І., Липовецька Х.Р.//Електронний науковий фаховий видання. Приазовський економічний вісник. 2019. №3 (14). С. 166-172 http://rev.kpi.zp.ua/journals/2019/3_14_uk/30.pdf
9. Заставнюк Л.І. Сучасні методи управління проектами. Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки. Матеріали доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. (Тернопіль, 28 травня 2021 року). Частина 1. ЗУНУ. 2021. С. 77-73.
10. Заставнюк Л.І. Особливості організації процесу планування в системі менеджменту сучасних підприємств. Матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки» (Тернопіль, ТНЕУ 10 травня 2020 р.). Частина 1. С. 66-68.
11. Заставнюк Л.І. Технології вивільнення персоналу в умовах кризи: даунсайзінг, реінжиніринг, аутплейсмент, райтсайзінг. Матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту в умовах інноваційного розвитку економіки» (Тернопіль, ТНЕУ 17 квітня 2019 р.). Частина 1. С. 84-88.
12. Карий О. І. Менеджмент та інновації: теорія і практикум : навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Растр-7, 2020. 297 с.
13. Козирева О. В., Зоїдзе Д. Р. Менеджмент підприємства (за видами економічної діяльності) : навч. посіб. Нац. фармацевт. ун-т, каф. менеджменту і адміністрування. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 162 с.
14. Краснокутська Н. С. Менеджмент : навч. посіб. для екон. спец. закл. вищ. освіти. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 230 с.
15. Менеджмент : практикум / за ред. Овсянюк-Бердадіної О. Ф. Тернопіль : Вектор, 2019. 72 с.
16. Менеджмент: графічна і таблицна візуалізація: навч. посіб. / О. Є. Кузьмін та ін. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». 5-те вид., випр. та допов. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 207 с.

17. Морушко О. О., Висоцький А. Л., Зелінський А. Я. Менеджмент і лідерство: навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Тріада плюс, 2018. 187 с.

18. Панченко В. А., Галета Я. В., Черненко О. В. Основи менеджменту: навч. посіб. Дніпро: Середняк Т. К., 2019. 451 с.

19. Петруня Ю. Є., Петруня В. Ю. Менеджмент. Практикум: навч. посіб. Ун-т мит. справи та фінансів. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2019. 103 с. 22. Підгірна В. Н. Менеджмент: тренінговий курс: навч. практикум. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. 159 с.

20. Полянська А.С., Ріщук Л. І., Галюк І. Б. Менеджмент: навчання із застосуванням технологій кейсів та тренінгу: навч. посіб. Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. ІваноФранківськ : ІФНТУНГ, 2020. 282 с.

21. Слоун А. Моя історія в General Motors : з новою передм. Пітера Друкера; пер. з англ. Ганна Литвиненко. Київ : Наш формат, 2020. 435 с.

22. Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф. , Крисько Ж. Л. , Демків І. О. Менеджмент: навчальний посібник. Тернопіль : Крок, 2017. 252 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/31710/1/Менеджмент%20Шкільняк.pdf>

23. Якокка Лі. Кар'єра менеджера. URL : <http://infotour.in.ua/yakokka.htm>

27. An Introduction to Management. URL: <https://bit.ly/3tNhEcf> 28. Boddy David. Management: Using Practice and Theory to Develop Skills, 8th Edition. Pearson, 2019. URL:

<https://books.google.com.ua/books?id=kgsEAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>